

L' EXCURSIONISTA

BOLLETÍ MENSUAL

DE LA

ASSOCIACIÓ CATALANISTA D' EXCURSIONS CIENTÍFICAS

FUNDADA EN 26 DE NOVEMBRE DE 1876

ANY II.

BARCELONA 31 DE AGOST DE 1879

NÚM. 10.

CONDICIONS DE LA PUBLICACIÓ

GRATIS PERA 'LS ASSOCIATS.—Pera 'ls no socis: 2'50 pessetas al any.—Número sol 25 cènts.
—Se suscriu en lo LOCAL DE LA ASSOCIACIÓ, PARADÍS, 10, SEGON. (ahont deuen dirigir-se totes las comunicacions) y en las llibrerias de Verdaguer, Texidó y Parera, y Felip.

ASSOCIACIÓ CATALANISTA D' EXCURSIONS CIENTÍFICAS

CERTÁMEN LITERARI

EN HONOR DEL RECTOR DE VALLFOGONA

FALLO DEL JURAT

Premi d' un pensament d' or esmaltat, al poeta que en vers mellor exalce las glorias y mérit literari del Dr. García; á la composició núm. 2 que dú per títol: «A la memoria del Rector de Vallfogona» y per lema «Ja son tants.»

Per la tendresa de la poesia y sa forma correcte y bella; natural y espontánea composició que podriam dir fidel retrato del carácter del Rector.

Accésit núm. 54.—A la memoria de 'n V. García, Rector de Vallfogona.—Lema: «Riu y plora Vallfogona.»

Sentida poesia que revela estro poétich, essent ménos natural y espontánea que la anterior.

Ploma de plata á la mellor poesia á la «Soletat.»—Desert ab sentiment del Just, perquè de las moltas poesias que han obtat al premi, algunas d' ellas demostren ma de mestre pero no han comprés lo tema y las pocas que 'l tocan no arriuan á la suficient altura.

Una lira de plata, al poeta que en vers lliure cante ab més sentiment y mérit literari los sufriments morals y físichs del gran García.—Desert.

Objecte d' art simbólich, á la mellor poesia á la confraternitat catalana.

Premi núm. 63. «Lo cant del catalá.»—Lema: «Contrate. nitat.»—Poesia que

ab breus paraulas condensa senyals distintivas á Catalunya y canta y avalora ab acertada forma sa germandó.

Accésit núm. 63. «Confraternitat.»—Lema: «Cant de la terra.»—Agraciada poesia que fa bon joch ab l' anterior.

Objecte d' art á la mellor sátira de costums en prosa.—Desert.

Rodella de metall ab un relleu representant Sant Jordi al mellor treball d' imaginació en prosa.

Premi núm. 1. «*L' ideal d' un romantich.*»—Lema: «Je ne vais.»—Escrit que ab acert fá veure los perills d' un verdader romanticisme: l' argument es de un interés que aguanta l' autor en tota la narració.

També lo Jurat dea fer menció del drama en tres actes y en prosa titolat: «Carme» que 's forta llissó contra l' ambició de atesorar.

Objecte d' art, á la mellor composició en vers ó prosa sobre los avensos del segle actual.—Desert.

Colecció del primer volúm del *Album pintoresch monumental de Catalunya*, al mellor estudi filosófic-moral considerant á l' enveja com un dels vici capitals de la humanitat.

Premi núm. 58. «*La enveja.*»—Lema: «*Contra enveja pietat.*»—Treball filosófic en que ensenya l' autor son coneixement del cor humá y sa vasta erudició, fent de tot un aprofitat estudi del vici capital que 's objecte del tema.

Un exemplar ricament encuadernat de la monografia y fotografias de Santa Maria de Ripoll al autor de la mellor memoria histórica, topográfica, artístico científica del poble y terme de Vallfogona de Riucorp.

Premi núm. 47. «*Memoria históric-artístich-topográfic-científica del poble de Vallfogona y son terme.*»—Lema: «*Açi jau un escolá, etc.*»

Estensa memoria, treball conciensut, si bé que no del tot castís en que 's dona claríssima idea de la situació del poble, de sa flora, y de las qualitats de sa terra, ab l' análish químic de sas aigües y ben plena not'cia de sos antecedents histórics. Es verdadera y apreciable monografia de la comarca de Vallfogona de Riucorp, digne en tots conceptes de premi de mes valor y estima.

Ploma de plata á la mellor poesia en catalá referent á la ciutat de Tortosa.—Desert.

Complerta ab conciencia sa missió, lo Jurat no pot termenar sens dólders de que en Certámens sérios y que responen á tan elevat objecte com es la memoria del inolvidable Rector de Vallfogona s' hi remetin composicions com lo número 69 que té per títol «*Los sufriments de 'n Vicens García*» y per lema: «*¡Pobret com sufria!*» que fan vergonya al llegirlas y causan llástima per l' autor.

Barcelona 29 d' Agost de 1879.

En ausencia de don Frederich Soler President, y don Francesch Matheu, Secretari.—Felip Jacinto Sala.—Francisco Maspons y Labrós.—Joseph d' Argullol.

Llista de las composicions rebudas.

Número 1. *L' ideal de un romántich.* Lema: Je ne sais pas encore de quel avin ecoute vos auters nébuleux auxquels je n'entendi goutte.—2. Á la memoria del Rector de Vallfogona. Lema: Ja son tants los que avuy fan de poetas que

ns faltaran florers per las coronas. V. García.—3. La soletat. Lema: Vina ab mi soletat si 'l be m' inspiras.—4. Al ferro-carril. Lema: Avant.—5. Soletat. Lejos de mi placeres de la tierra. Zorrilla.—6. Jesús en creu (sonet).—7. La soletat (sonet).—8. Soletat. Lema: Fugint del mon adelerat te cerco.—9. Cansó del segle XIX. Lema: Vir.—10. Dugas criadas. Lema: Sátira casulana.—11. Á la memoria del insigne poeta D. Francesch Vicens García, Rector de Vallfogona. Lema: Horator fescit. Poeta nascit. Marco Julio Ciceron. Aquí enterraron de valde por no hallarle una peseta... No digas mas, era poeta. Martinez de la Rosa.—12. La enveja. Lema: Vici lleig. Passió rastrera. Pecat capital.—13. Orgull. Superbia. Vanitat. Lema: Sant Jordi y la rodella.—14. La enveja. Lema: L' enveja sempre os perseguí Rector de Vallfogona y just es que vostres deixebles al recordarse de vos se recordin de las intrigas d' ella.—15. Ma soletat. Lema: Redempció.—16. Soletat. Lema: El arrepentimiento es un triste compañero de camino, pero un escelente guia.—17. Sátira contra 'ls inútils. Lema: Labor prima virtus.—18. En vida y mort. Lema: (Hi ha dibuixada una lira).—19. Llor á García. Lema: Y are al fi de ma jornada-Girant la vista á mos dols-Miro la curta distancia-Desde 'l sepulcre al bressol. V. García.—20. ¡Oh soletat! Lema: Lluny, ben lluny.—21. Vera soletat. Lema: Fem via.—22. La soletat. Lema: Bálsam del cor.—23. Una broma entre parents. Lema: Eram tots de la familia.—24. ¡La soletat! Lema: La germana del desengany es la soletat.—25. La moda. Lema: ¡Oh prœcupata Humanitas!—26. Memorias d' un soldat. Lema: Fragments.—27. Anuncis. Lema: Un de nou.—28. Vicens García. Lema: Inmortal.—29. Lo soldat del poble. Lema: ***.—30. Soletat. Lema: Sols per vos oh bon García-Avuy cerco companyia.—31. Rondalla celestial. Lema: Si non é vero.—32. Cansó de Seminari. Lema: ¡Dubto; vetho aquí tot! Bartrina.—33. Tortosa y 'l setgle actual. Lema: Dertusa, clavis christianorum, gloria populo-rum, decor universæ terræ. Anfons d' Aragó.—34. La malura.—35. Lo cant del catalá. Lema: Confraternitat.—36. Tribut á la memoria del poeta catalá Francesch Vicens García, Rector de Vallfogona. Lema: Gloria.—37. Á la soletat. Lema: Reposo dulce, alegre reposado. Fr. Luis de Leon.—38. Lo felis porvenir d' una carrera en Espanya.—39. ¡Desengany! Lema: Las ne duch lo esperit, l' ánima mia cansada está dels goigs y las venturas ab que lo mon l' enmatllevaba alegre.—40. Glorias del setgle. Lema: Ascendents progressió. Semper.—41. La soletat. Lema: Que descansada vida la del mundanal ruido.—42. La barra. Lema: Barra; adj. f. Ter. ger. En tant se pretenga fundar una academia de la llengua catalana pera la confecció d' un nou diccionari pot aplicarse de conformitat ab sos sinónims «descaro» «insolecia» etc., etc.—43. La soletat. Lema: Ut audiam vocem laudis; et enarrem universa mirabilia tua. (Psalm. XVIII).—44. La soletat. Lema: ¡Qué bé s' está lluny del bullici.—45. Carme. Lema: Aprended flores de mi.—46. Los pecats dels pares. Lema: ¡Fins á quan?—47. Memoria histórico-artístico-topográfico-científica del poble de Vallfogona y son terme. Lema: Así jau un escolá del temple de Vallfogona.—48. ¡Toros! Lema: Cada terra fá sa guerra.—49. Al doctor Vicens García (en sa mort). Lema: Deu li dó gloria.—50. La soletat. Lema: Val mes al camp una cabanya que un palau á ciutat.—51. Una reunió de confiansa. Lema: Sátira de costums.—52. Tartosa. Lema: Laus tibi.—53. Los sufriments del Rector de

Vallfogona. Lema: No es precis pas que digau-Lo que son mas alegrias-Que bé 's coneix que son mias-Ab lo poch temps que durau.—54. Á la memoria d' En Vicens García, Rector de Vallfogona. Lema: Riu y plora Vallfogona.—55 Una parella. Lema: Por ejemplo.—56. Quatre paraulas sobre el matrimoni. Lema: Temps perdut.—57. La confraternitat. Lema: Epistola á un amich.—58. La enveja. Lema: Contra enveja pietat.—59. Lo doctor Vicens García. Lema: Pangesona.—60. Soletat. Lema: Te vull cantar mil amors, V. García.—61. Á Tortosa, patria del Rector de Vallfogona. Lema: Avant.—62. Fill del segle. Lema: Amor al saber.—63. Confraternitat. Lema: Cant de la terra.—64. Á la soletat. Lema: Defensa no coneguda,—segur y regalat por, V. García.—65. La germanó. Lema: Venite post me.—66. Poesía á la soletat.—67. La verdanera soletat. Lema. Anyoransa.—68. A las glorias de Tortosa. Lema: Braç de ferre.—69. Los sufriments d' En Vicens García. Lema: ¡Pobret com sofria!—70. L' enveja. Lema: ¡Si l' enveja 's tornes tinya!—71. De Vallfogona á Barcelona. Lema: Curt viatge es.—72. A la vila de Tortosa. Lema: ¡Livingstone!—73. Himne. Lema: L' anada á Vallfogona.

Llista dels projectes rebuts.

— Número 1. Lema: Gosat oh gran Garceni, allá en la esfera. Ahont segons crech, gloriós, sens ducta habitas. H. de P.—2. Lema: Fou víctima d' la enveja-Lo Rector de Vallfogona. Pitarra.—3. Lema: Los pobles s' honran á si mateixos honrant als seus ingenis.—4. Lema: La posteritat vindica las antiguas glorias.

Lo que 's fa saber pera coneixement dels interessats.—Barcelona 21 d' Agost de 1879.—Lo Secretari de l' «Associació Catalana d' escursions científicas.»—César August Torras.

CONFERENCIAS

SOBRE LITERATURA CATALANA MODERNA

(Continuació.)

Passant á tractar de la *poesia dramática* y excusada la parquetat ab que deuría ocupársen, precisá 'l concepte brillant de la mateixa ab uns párrafos del Estudi de Mr. Guizot relatiu á Shakespeare. Va notar la importancia principal de semblant poesia, dihent qu' ha sigut la predilecta dels pobles y singularment de l' Espanya; feu un lleuger estudi dels elements que contribuheixen al éczit (autor, empresa, actor, públich) afirmant que l' ideal consisteix naturalment en llur armonía; citá 'ls géneros principals y subdivisions, segons diversos punts de vista; doná idea de lo qu' enten per «dramátich» y per «cómich», aixís com de la necessitat d' un criteri naturalista (oportuna tranzacció entre 'l romanticisme y 'l classicisme), y, feta general aplicació de lo indicat á nostre Teatro, feu

d'aquest una ràpida ressenya històric-contemporànea. En son estat actual hi aprecià las següents condicions favorables y contràries: tendència á la originalitat característica, á imprimir molta forsa dramática ó cómica á las produccions escénicas y á posarhi efectes plástichs de tota mena; afany inmoderat, á voltas, de donar color local y de fer ressortir lo que, ab gráfica frase, se califica de moralitat casulana fins en certs detalls infantils; falta d'estudis sólits de preparació y excessiu predomini de duas classes socials en la escena, y especialment de la pagesa. Celebrat lo desenvolupament de nostre Teatro, (ja que comensant per sàinetes, se mostrava avuy ab dramas y comedias de molt poder y fins ab tragedias ben rebudas) observá la necessitat, indicada anys enrera per lo mateix Sr. Riera en altre lloch, de que s'escrigan obras dramáticas en prosa, sacrificant un xich las ventatjas de la versificació á la naturalitat, especialment en obras de determinada índole en que la poesia hi resulta sovint molt empetitida. La prosa dramática deu ésser, en concepte del conferenciant, tan animada y pintoresca com ho consenti la veritat: excluirne 'l vers no es excluirne la poesia.— Finalment, digué que, tant escrivint en vers com en prosa, l'autor dramátich deu evitar, entre molts altres perills y defectes, los de la rutina, del amanerament (en lo fondo y en la forma) lo de la adulació y de la baixesa, perquè una cosa es procurar acomodarse al gust del públich y altra ben distinta sacrificar las conviccions dignas al agrado popular: ab lo primer l'art no 's rebaixa, mentre que ab lo segon se converteix en mercantil.

En la 4.ª y última conferencia lo Sr. Riera y Bertran tractá de la moderna *prosa catalana*. Explicá lo qu'enten per «prosa» encarixentne, com á qualitat principal, la de la armonía entre lo que pensa y lo que diu l'escriptor, es á dir la naturalitat, que no excluheix l'art sinó que l'eczigeix pera conseguir aquella «facilitat difícil» de que parla Moratin y que sóls s'obté ab molts coneixements previs de tota mena. Sens ells no 's respon á las necessitats del progrés agermanat ab la tradició ni resultan la claretat y l'orde indispensables en l'expressió de las ideas.—Establí la fonamental divisió de la prosa en oral y escrita, y n'indicá d'altres (poética y no poética; de propaganda immediata y de consolidació de teorías; científica, artística y literaria; relligiosa, moral y profana, etc.), singularisantne alguns dels caràcters més distintius y apuntant

després varias subdivisions aplicables á las agrupacions de ciencias, arts y literatura concretament dita.

Passant al estudi dels elements avans insinuats, notá que la tradició no es la deixa incondicional ni ha de promoure l' absolut *anyorament de tot lo que fou*, y que *tan perjudicial y ridícul es lo menyspreu sistemátich com la intranzigent adolatría*, puix lo primer ocasiona 'l vulgarisme y 'l segon l' arcaisme ja en lo sentit íntim ja en la forma. Observá que la tradició de nostra prosa havia quedat molt més interrompuda que la de la escola poética (puix casi bé sols en rondallas, en obras místicas y en lo llenguatge familiar y de contractació s' havia conservat la prosa catalana escrita y parlada), rahó per la qual ha sigut y es encara molt difícil lo treball d' encertada reconstitució. Afegí que 'l present, que deu ésser de solucions á tot, ha de tendir á donarnos una resultancia bella en benefici pero jamay en contra de las novas necessitats. Envers semblant resultat tendeixen los bons prosistas catalans y per ço, alhora que 's procura generalisar locucions y vocables propis, modos de dir originals y característichs de nostras encontradas, se fa per manera de ficar cada dia més las reglas especials del benparlar catalá, suposant conegudas ja las propias de tota gramática.

La oratoria catalana, circumscripita durant la primera meytat de la present centuria als llochs sagrats y manifestada sóls accidentalment en fets d' armas, ha renascut d' alguns anys ensá intervenint en la política y manifestantse en institucions ó centres varis d' instrucció y de propaganda. Lo conferenciant se planyé de que la forsa de las circunstancias oficials impossibilitessin avuy lo desenvolament d' una manifestació tan poderosa de la literatura per la qual té tantas condicions nostre idioma matern.

Respecte á la prosa purament científica, reconegué y doná las rahons de sa modesta vitalitat celebrant los lloables esforços de certs escriptors que citá. Va ocupar-se del error, molt generalisat, relatiu á que 'l modo de dir sia qüestió de mera forma y encomiá lo molt que, en conseqüencia, convindria que nostre idioma s' apliqués á las ciencias, sobre tot á las filosóficas, pera que 'n surgís una escola ben propia y singularisada.—Menos modesta ha sigut y es la manifestació de la prosa catalana moderna aplicada als assumptos artístichs: mes no 'ns ne podém envanir y molt se 'n falta. ¡Com es de doldre, especialment, que no hi haja qui genera-

lisi en favor del poble los coneixements artístichs y llur intel·ligent aplicació als molts rams de l' indústria!—En quant á la prosa literaria, responen de sa crescuda é importancia llibres, revistes y periódichs, desde 'ls setmanaris de tota mena de tendencias al «Diari Catalá». L' aparició y sosteniment d' aquest acusa una necessitat y significa un avansament de que cal pèndren acta.—Separant nostra moderna prosa literaria en crítica ó didáctica y no crítica ó recreativa, feu observar lo disertant lo limitat de la primera concretada casi exclusivament á lo del dia, y la major importancia que 's devía reconéixer encara als estudis crítichs escrits en castellá y fins en altres idiomas extranjers relatiu á nostre renaixement, en demostració de lo qual citá varis noms de distingits crítichs. En quant á la prosa de mera recreació, feu constar la necessitat de que s' escrigan obras dramáticas catalanas en prosa no per condemnar la versificació sinó per creure que aquella forma constituheix un element més de vida y que ab ella s' evitarien certas discordancias entre 'l pensament y l' expressió, guanyantse en naturalitat y justesa. Citá, en prova, 'l teatro francés modern; lamentá que sols algunas lleugeras comedias catalanas sian escrites en prosa y va senyalar algunas de las principals condicions qu' esta ha de reunir pera que las obras escénicas obtingan verdader éczit. Per lo que toca á la prosa no dramática, celebrá la importancia dels estudis històrichs y tradicionals contemporanis escrits en catalá y feu algunas indicacions respecte á la novela y rondalla aixís com als quadros més ó ménos de costums, avuy molt cultivats, dolentse del retrahiment de valiosos novelistas, elogiant als dos principals rondallayres que honran lo nostre renaixement y esplicant l' abundó de travalls del últim género aludit.

Reasumint son treball y apuniant un petit exámen comparatiu de nostra moderna literatura ab las dels païssos mes consemblants á las regions catalanistas, lo senyor Riera 's feu cárrech de la inferioritat nostra en quant á la cantitat (en que, ab tot, aventatjém als provensals), y afegí, relativament á la qualitat: que, si no deu cegarnos la vanagloria, tampoch ha d' encongirnos una falsa modestia; que la literatura y especialment la poesia, catalana se fa un bon lloch per tot arreu, com ho demostran diverses manifestacions de simpatía que aduhí, y fins á Castella comensa á trobarne, á pesar de la falta complerta de vitalitat oficial á que 's trova avuy con-

demnada. Retragué las propias queixas dels pochs crítichs verament tals ab que conta la literatura castellana referentas al estat de relativa postració en que aquesta última 's trova, fent justícia, empero, á las eminents personalitats que la il·lustren. Concretant la comparació á la poesia lírica, va indicar á favor de la catalana la gran varietat d' assumptos, l' afany d' ésser fidel á la naturalesa, á la historia y al poble que la inspiren, desde las més senzillas composicions al poema heróich. Per lo que 's refereix á la poesia dramática y als treballs en prosa, reconegué en la primera elements y tendencias á la formació d' una escola destinada á molt renom, si 's realisan las esperansas que á la gent il·lustrada animan, é insistí, per lo que toca als sobredits treballs, en la urgent conveniencia de dedicarhi la possible sollicitut, agrandant cada dia la esfera de llur acció poderosa y definitiva.

Lo disertant doná fí á sas conferencias dihent: que tenim creixent fé en la causa que defensém; que cumplim gustosos, ab nostra propaganda, la obligació que 'ns hem imposat, qual es d' acreditar, cada jorn més, l' amor ferm á la patria catalana, que no per ésser tal, deixa d' ésser espanyola, sinó que precisament es més espanyola quant més catalana; que l' ideal del catalanisme modern no 's troba en l' enemistat ó antagonisme de rasses, sinó en la concordia d' aquestas com á resultat de recíproch é imparcial coneixement. Res nos fa que, com diu un crítich castellá (estimable per la *catalana* franquesa de sos judicis—«lo treball purament literari sia, entre tots los de la inteligencia, 'l mes mal judicat y comprés». —Lo mateix escriptor afegeix després que «fins al dia en que un país té literatura propia, no arriba á constituhir lo que se 'n diu nacionalitat, com tampoch está disposat á las grans batallas de la civilisació fins y tant que sos fills, *units pel llenguatge*, fan una religió de llurs recorts y fian al temps la realisació de llurs esperansas. Arrivat semblant dia, ja pot girárseli d' esquena la fortuna y ja poden sobrevenirli catástrofes: dominat ú oprimít, no desconfiará del esdevenidor, mentre sos fills entonin units los cants de sos poetas y combreguin, ab esperit y llenguatge, en l' altar de la pàtria. »

Ab grans aplaudiments foren rebuts los principals períodos d' estas conferencias que digué ab gran facilitat de paraula y bellesa de dicció lo disertant.

COMUNICACIÓ.

GOBIERNO CIVIL DE LA PROVINCIA DE BARCELONA

SECCION DE FOMENTO.—BELLAS ARTES, N.º 3412.

El Ilmo. Sr. Director general de Instruccion pública, Agricultura é Industria con fecha 18 de Julio proximo pasado me dice lo que sigue.

«El Excmo. Sr. Ministro de Fomento dice con esta fecha al de Hacienda lo siguiente =Excmo. Sr.=Vistas las comunicaciones del director de la Real Academia de Bellas Artes de San Fernando, de la Comision de monumentos históricos y artísticos de Barcelona, de la Academia provincial de Bellas artes, de la Sociedad Catalanista de excursiones científicas y Asociacion Artística Arqueológica de Barcelona, solicitando se exceptúe de la venta el edificio ex-convento de San Pablo del Campo de aquella localidad que hoy se encuentra en poder del ramo de Guerra y atendiendo á que dicho edificio merece conservarse porque la Iglesia y claustro románicos es una verdadera joya del siglo doce de grande importancia histórica y artística; S. M. el Rey (q. D. g.) de conformidad con lo manifestado por la Real Academia de Bellas Artes de San Fernando y de lo propuesto por la Direccion general de Instruccion pública, Agricultura é Industria ha tenido á bien declarar monumento nacional histórico y artístico el ex-convento de San Pablo del Campo de Barcelona y que se solicite del Ministerio de su digno cargo la excepcion de la venta de dicho edificio y del de la Guerra la cesion de la parte monumental á este de mi cargo encargado de la inspeccion y vigilancia de los monumentos de este género.»

Lo que traslado á V. para conocimiento de esa Asociacion y demás efectos.

Dios guarde á V. muchos años.—Barcelona 4 de Agosto de 1879.
—P. M. DE OLALDE.

Sr. Presidente de la Asociacion Catalanista de excursiones científicas.

CRÓNICA DE L' ASSOCIACIÓ

(Continuació.)

SETEMBRE.—*Dia 19.*—Junta general. Se doná compte d' haberse acordat per la Junta Directiva: la celebració d' un certámen anyal en l' aniversari de la fundació de l' Associació, comensant per lo present any; la celebració d' una vetllada necrológica en honor d' En Parcerisa, en lo dia 27 d' Octubre pròxim; d' altre vetllada necrológica en lo mes de Novembre á la memoria dels catalanistas morts durant l' any actual; la publicació d' un *bolletí* mensual; y 'ls reglaments que *deuran* regir en la biblioteca y arxiu. Se discutiren distints assumptos d' ordre interior referents á la direcció y régimen de l' *Associació*, prenentse algun acort en tal sentit, en virtut del qual se retirá la *Mesa* essent nomenats interinament pera substituhirla los senyors D. Francisco Manel Pau, D. Pere Aldavert y D. Jaume Balaguer y Merino.

Dia 28.—Junta general. Se elegí nova Junta Directiva, resultant constituída en la següent forma: President, D. Eduart Tamaro; President de la secció científica, D. Frederich Bordas; President de la secció artística, D. Ramon Soriano; President de la secció literaria, D. Joaquim Riera y Bertran; President de la secció topogràfica-pintoresca, D. Cárles García Vilamala; Tresorer, D. Joseph M. Valls y Vicens; Secretari primer, Don Cèssar August Torras; Secretari segon, D. Heribert Barallat.

OCTUBRE.—*Dia 3*—Sessió de la secció topogràfica-pintoresca. S' aprobá un projecte pera rectificar y completar lo mapa de Catalunya, proposat per D. Antoni Massó y ampliat per D. Ramon Soriano. S' acordá formar una colecció de las guias publicadas de Catalunya ó particulars de sas encontradas.

Dias 5 y 6.—Excursió á Tarrassa y Sant Llorens del Munt per la secció topogràfica-pintoresca. Se tregueren varias notables vistas heliogràficas de Sant Pere de Tarrassa y de la indicada montanya.

Dia 17.—Sessió general. Se doná compte d' una comunicació passada á la Comissió de Monuments referent á mutilacions efectuadas en las arquacions del altar del Sant Crist de la Catedral de Barcelona. Se donaren alguns datos y novas referents á Viladecans, Castelldefels y Castell d' Aramprunyá per los Srs. Aulestia y Torres y Reyetó.

Dia 20.—Excursió á Viladecans y Castell d' Aramprunyá. Se visitá la

Torra Roja, venerable despulla de forta morada senyorial; la *Torra del Baró*, elegant casal fortificat de la etat mitjana, restaurat concienzudament; las ruïnas del Castell d' Aramprunyá prop de las quals s' hi troban antigas sepulturas obertas en la roca viva y una capelleta románica, mal restaurada, que posseheix un rich y notable missal del segle xvi; y l' antiga y bella hermita de Ntra. Sra. del Brugués que posseheix distints objectes de valor artístich-arqueològich. Se recullí alguna tradició y se copiàren duas notables inscripcions

Dia 26 —Sessió pública necrològica en honor de D. Francisco Xavier Parcerisa. Se llegiren alguns fragments de treballs literaris escrits per dit insigne artista; la necrologia del meteix, per D. Eduart Tàmaro, y varias composicions poéticas de los senyors D. Joaquim Riera y Bertran, D. Artur Gallard, D. Antoni Massó, D. Artur Masriera y D. Joseph Verdú.

NOVEMBRE.—*Dia 7*.—Sessió general. Se doná compte d' haberse demanat autorisació pera la publicació del bolletí mensual *L' Excursionista*, essent nomenat director del meteix D. Antoni Aulestia. Se llegí per Don Cèssar August Torras la ressenya de l' excursió á Viladecans y Castell d' Aramprunyá. S' acordá passar un ofici de felicitació á D. Enrich de Viàla, propietari de la *Torra del Baró* en Viladecans, per la bona conservació y atinada restauració de la meteixa. Se donaren algunas novas referents á Santa Agnés de Malenyans, Cardedeu, y Castell de la Roca per los senyors Comte de Belloch y D. Antoni Aulestia. Se procedí per seccions á la elecció dels càrrechs vacants en las meteixas, essent nomenat Vice-president de la secció científica, D. Marcellí Solano y Secretari, D. Joan Bta. Clará y Clará; Vice-president de la secció artística, D. Ramon Tenas y Hostench y Secretari, D. Joseph de Moy; y Secretari de la secció literaria, D. Artur Gallard.

Dia 10.—Excursió á Granollers, Santa Agnés de Malenyans y Castell de la Roca. En Granollers se tregueren varios dibuixos; en la Roca se visitá la iglesiá parroquial d' estil de transició gòtich-plateresch y las monumentals y pintorescas ruïnas del castell, del que se 'n tregueren notables dibuixos; en Santa Agnés se visitá la iglesia que posseheix de remarcable un esbelt y típic campanar. una bellíssima y característica portada, lo retaule major de gust plateresch, unas bonicas pinturas del altar del Roser, altres pinturas sobre fusta del segle xvi y unas notables bacinhas de captar de la meteixa época, y en la casa rectoral las taulas del antich y renomnat *retaule de Santa Agnés*. que son quatre joyells de gran preu. Se tregueren també distints dibuixos.

Dia 16.—Conferencia sobre «Nocions d' arqueologia» per D. Eduart Tàmaro, ocupantse dels orígens y divisions de dita ciencia, dels monu-

ments megalítics y de las obras monumentals d' Orient Iudicas, Persas, Mexicanas, Peruanas y Egipcias.

Dias 20 á 26.—Excursió á Poblet, per la comissió de publicació del *Album pintoresch-monumental de Catalunya*. Se tregué una colecció de 18 notables vistas heliográficas de dit monument, entre ellas la fins al present no obtinguda del preciós altar major d' alabastre, pera esser publicadas en un volúm especial.

Dia 22.—Conferencia sobre «Nocions d' arqueología» per D. Eduart Tàmaro, ocupantse dels dos arts clàssichs grech y romá y de las construccions etruscas.

Dia 29.—Conferencia sobre «Nocions d' arqueología» per D. Eduart Tàmaro, ocupantse del art románich.

DESEMBRE.—*Dia 6.*—Conferencia sobre «Literatura catalana moderna» per D. Antoni Aulestia y Pijoan, ocupantse de la literatura en general, de l' obra artística y del artista ó literat que la produheix.

Dia 9 —Vetllada literaria-musical en conmemoració del segon aniversari de la fundació de l' *Associació*. Se llegí un discurs d' obertura per lo President D. Eduart Tàmaro, y treballs literaris dels senyors D. A. Masriera, D. F. Manel Pau, D. J. Valls y Vicens, D. J. Ixart, D. N. Oller, D. A. Massó, D. A. Guimerá, D. J. Torres y Reyetó, D. J. Riera y Bertran, D. A. Gallard y D. J. Verdú, y se executaren composicions musicals de los senyors D. G. A. Puig, D. J. García Robles, D. S. Bofarull, D. M. Rodriguez d' Alcántara, D. J. Rodoreda, y D. C. Martinez, executadas per los senyors Rodoreda, García Robles, Rodriguez d' Alcántara, Vidal y Careta, Vaudrey, Perez, Bofarull, Castañer, Armet y Cristies en la part instrumental, y la senyoreta Puig, y lo senyor Samper en la part vocal.

Dia 12.—Sessió general. Se doná compte: d' haber acceptat lo càrrech de socis protectors honoraris los Excms. Sr. Gobernador de la provincia, Excm. Sr. Capità general del Principat y Excm. Sr. Bisbe de la diócessis; d' haberse passat un ofici de felicitació á nostre Excm. Ajuntament, per lo llegat que li feu D. Francisco Martorell y Penya de sa biblioteca, museos, y la quantitat de 125,000 pessetas pera la fundació d' un museo-biblioteca locals y fentli avinent además la oportunitat de donar lo nom del espressat patrici al primer carrer que s' obri d' aquesta ciutat; altre comunicació á la unió de corporacions d' aquesta ciutat; pera que 's procuri honrar mancomunadament la memoria del indicat Sr. Martorell; altre comunicació al Magnífich Sr. Alcalde de Sant Cugat del Vallés, demanantli que pera evitar la mutilació dels capitells del claustre del monastir d' aquella vila, s' obrís una porta exterior per la qual pugan entrar los alumnos de la escola municipal sens passar per lo claustre; altre felicitant

à la Comissió de festes de Santa Bàrbara, de Vallfogona de Riucorp, per lo pensament d' alçar un monument á la memoria del insigne poeta *rector de Vallfogona*, y altre donant las gracias á la meteixa Comissió per l' invitació que 'ns feu pera assistir á las festes y posar la primera pedra al indicat monument al Dr. Vicens García. Se doná lectura per D. Cèssar August Torras, á una ressenya de l' excursió al castell de la Roca y Santa Agnès de Malenyans, y per D. Jascinto Torres y Reyató á una descripció pintoresca de la excursió á Viladecans y castell d' Aramprunyá.

NOVAS.

Desde las columnas de nostre periódich felicitem ab tot entusiasme á la Compañía del ferro-carril de Vilanova á Valls que per evitar que lo trassat del meteix arruínés una torre que se suposa cartaginesa ha cos-tejat un tunel encara que no llarch de ben regular cost. Voldriam que fossen molts los casos com aquest que tinguessen que encomiar.

Ha sigut cedida á l' Associació, per mediació del soci honorari Excelen-tíssim Sr. D. Victor Balaguer, una de las coleccions de llibres del Minis-teri de Foment y s' están fent las gestions pera l' entrega.

L' Exm. é Ilm. Sr. Bisbe de Barcelona contestant á un ofici que li di-rigí nostra Associació respecte á las obras que se tenia entés estaban pro-jectadas en l' iglesia de Sta. Ana, asegura que fins are res se ha fet ni po-drá ferse sens la seva intervenció y al mateix temps protesta de son amor á las bellas arts y tradicions cristianas.

Han sigut cedidas á l' *Associació* las obras següents: Per lo Club Alpí francès, 4 tomos dels *annuaires* corresponents als anys 1875 á 1879, la carta topogràfica del *Massif du Mont-Pelvoux*, altre del *Mont-Perdu et de la région calcaire des Pyrénées centrales*, y lo *Bulletin trimestrel* 1.er trimestre de 1879. Per lo Sr. Oller, un fragment de cristallisació es-pecular procedent de las covas de Oussat, (Ariege). Per lo Sr. Sisteré, un notable fragment de candelero de ferro d' últims del segle xiii, proce-dent de la hermita de Sant Miquel del Fay. Per lo Sr. Tàmaro, *Noticia de la vida y escritos de D. Próspero de Bofarull y Mascaró*, por don Manuel Milá y Fontanals. Per lo Sr. Carrera, una *tarifa* de preus de comestibles disposada y feta per lo Savi Consell de Cent tingut y celebrat

á 21 de Febrer de 1697 y altre contenint una *crida* sobre preus també de comestibles disposada per l' esmentat Concell als 14 de Mars de 1714. Per lo Sr. Balmaña, *Auto de la consagració de l' Iglesia de Sant Martí de Bausitjas* y lo segell de l' antiga y avuy suprimida alcaldía de Bausitjas. Per lo Sr. Traité, *plano* del castell de Figueras y copia d' una lápida empotrada en los baixos de la Casa Consistorial de dita ciutat. Per lo Sr. Guim, *Mejoras en Barcelona*, colecció d' articles publicats en lo Diari de Barcelona per D. Domingo Call y Franquesa. Per l' Iltre. senyor Rubió y Ors, *Biografía y judici crítich de las obrás del Dr. Vicens García*, del propi donador, y *La littérature catalane*, traducció francesa de l' obra *La literatura catalana* del meteix donador, per Charles Boy. Per lo Sr. Rubió y Lluch, *Estudio crítico-bibliográfico sobre Anacreonte*, del propi donador. Per lo Sr. Valls y Vicens, *Discours de Teodor Aubanel, president di Jo fiourau tengü dins la vilo coumtalo de Fourcauqué pér li fésto de Nostro-Damo de Prouvéncio*.—Setembre de 1875. Per la Union del Magisterio de la provincia de Gerona, *Memoria de la junta provincial leida por el Secretario D. Francisco Serrat en sesion general de 12 de Abril de 1879*. Per lo Sr. Galté, *Cronología dels abats del monastir de Sant Pere de Roda*. Per lo Sr. Alsius, *Ensaig histórich sobre Banyolas*, del propi donador. Per lo Club Ungherese dei Carpazzi, *A «Magyarországi Kárpát-egylet» alapszabályai*—estatuts de l' Associació,—fotografías y 2 tomos de las *A Magyarországi Kárpát-egylet évkönyve*, anys 1878 y 1879. Per lo Rnt. Dr. Vallet Pbre., *El beato angélico de Fiésolo*, del propi donador. Per lo Rnt. Sr. Bru, Pbre., fragments de cerámica romana. Per lo Sr. Bulbena (D. Artur), una moneda petit bronze del emperador Neron. Per lo Sr. Dern, 2 exemplars de moluscs-fossils, de Castellar de Nuch. Per lo Sr. Company, procedent d' una excursió particular á las montanyas de Cardò, varios exemplars de moluscs-fóssils y copia de la lápida de una sepultura que 's troba en la que fou iglesia del ex-monastir de frares mercenaris que hi havia en dita montanya.

Hem rebut una comunicació de la «*Casa y estados del Exmo. señor Duque de Medinaceli y de Santisteban*» en resposta á la sollicitut endressada per nostra *Associació* á la Excmá. Sra. Duquesa Viuda, exposantli l' estat de desolació y abandono de las artísticas, preciosas y venerables despullas del monastir de Sant Pere de Roda, en l' alt Empurdá propietat de la familia Medinaceli y de sa imminent y total ruina sino 's prenen prompte enérgicas y salvadoras midas pera la conservació y reparació mes precisa é indispensable de tant prehuada obra d' art, indicantli las resolucions que pera la conservació de la meteixa deurian adoptarse

y los medis mes conduhents pera son reparo y conservació. La comunicació de dita Casa expresa que convenient lo pensament de la Exma. senyora Duquesa ab lo de la Associació en punt á la reparació del repetit Monastir, no 's creu autorisada pera realisarla com seria son desitj, per pertanyer dit edifici á la herencia encara proindviso del penultim senyor Duch de Medinaceli de la qual es sols administradora la Sra. Duquesa, *no creyent per tant possible la restauració fins que termini la testamentaria en la que pera major dificultat hi ha menors interessats.*

Aceptant y respectant las causas que privan avuy la restauració de tant bell joyell arquitectonich, creyém no impedeixen las meteixas un xich mes de cuidado en sa conservació prenent algunas midas que 'l lliuressin *del total é inesplicable abandono en que se 'l té actualment postrat, privant quant menys se cebessin en ell mans perversas ú cobdiciosas.*

Per conducte de nostre diligent soci delegat á Espolla, D. Francisco Balmaña ha obtingut aquesta Associació una copia del auto de consagració de l' antiga iglesia de Sant Martí de Bausitjas baix lo regnat de Ludovico Pio en Fransa.

Segons nos indica nostre il·lustrat y entusiasta soci delegat D. Teodor Creus, habent dit senyor cridat l' atenció de D. Bonaventura Hernandez Sanahuja, Director del Museo arqueologic de Tarragona y de D. Joseph Alvarez diputat provincial, respecte al estat de abandono y continuada destrucció del artístich cenobi de Santas Creus, habia rebut dels meteixos satisfactoria contestació dihentli l' ultim «que dins de poch temps se gastarian algunas quantitats pera atendre á la conservació de tan prehuat monument.»

Estant de pas en nostra ciutat lo felíbre provensal Mr. Lluís Roumieux, alguns amichs tingueren lo gust d' obsequiarlo ab un dinar que 's feu lo dia 26 del corrent en la fonda del Sr. Justin. En ell regná lo major entussiasme y se llegiren poesías y 's pronunciaren brindis la major part pera lo obsequiat y demés poetas de Provensa. Nostra Associació hi estava representada per lo Sr. Secretari 1.er.

L' endemá se digná visitar lo local de nostra Associació en lo qual se li oferí un exemplar del album de Poblet. Se trobavan en lo local de la Associació á mes d' una representació de la Junta Directiva alguns poetas y literats.

Son verdaderament notables per la felis combinació de sos colors las

últimas vidrieras colocadas en l' iglesia de S. Just y per tal motiu no sols felicitem com es degut als SS. Obrers sinó que recomanem son estudi á tots los que 's dedican á la perfecció desitjada de tant difícil art.

Una veritable troballa ha tingut lloch en lo claustre de la Seu de Barcelona. Un de sos antichs retaules presentava varias pinturas al temple tenint per assumpto lo compartiment central la Visitació de la Verge á Sta. Elisabeth ab un canonge orant á l' esquerra; ara bé, aquelles telas una volta arrancadas s' ha vist que tapavan unas magníficas taulas á l' encaustich del segle xv ab sos corresponents fondos daurats, ab la representació de los meteixos assumptos si be tractats ab una finura y bon acert extraordinaris. L' estat general de conservació d' aquestas taulas es bó y sols tenen algun major deterioro las mes petites de la part alta

Quan aparegui lo present número se estarán verificant á Vallfogona las solemnes festas en honor del immortal Rector, Francesch Vicens García, en las quals, cooperant als treballs del Ajuntament, Sr. Rector y Junta de festas tanta part hi ha pres nostra Associació. En la indicada solemnitat hi está representada per la majoría dels individus de la Junta Directiva y per un bon nombre de socis qu' han concorregut á aquell poble, fent d' aquesta manera mes profitosa pel bon nom de la Associació sa participació en tant catalana festa.

Excusém dir que en lo proxim *Bolletí*, ne donarém una extensa ressenya.

Si ja no tingués ben acreditat nostre Ilm. Sr. Bisbe son amor á tot lo que 's relaciona ab l' esplendor del culto y la bona conservació de las preciositats que, com á llegat d' antichs temps, posseheix l' Iglesia, ho demostraria elocuentment sa darrera circular (repetició d' altre anterior) á tots los Rnts. Párrocos y demés encarregats d' iglesias ó de casas religiosas, prohibint la venta, modificació, restauració ni en altre modo variació de cap objecte d' art ó de valor simplement arqueològich, sense sa expresa llicencia, que será donada prévia consulta á una Comissió d' entesos eclesiástichs nomenats al efecte.

La Associació envia una humil mes coral felicitació á nostra primera Autoritat eclesiástica, per una disposició que tant l' honra.